

IAF

Inspektionen för
arbetslöshetsförsäkringen

Rapport 2023:11

Arbetslöshetskassornas ekonomi 2022

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi utövar tillsyn över arbetslöshetskassorna och gör uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen och av ärenden om återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program, samt av Arbetsförmedlingens utbetalningar av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vidare granskar vi Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden om varning och avstängning från aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen och Försäkringskassans handläggning av ärenden om avstängning från sådan ersättning. Vi följer utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Vi verkar för att Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och Försäkringskassan tillämpar bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor samt i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist. Vi verkar även för att säkerställa att arbetslöshetsersättning betalas ut endast till de personer som är berättigade till det. Det gör vi bland annat genom att påtala de brister vi finner till de aktörer vi granskar, och Arbetsförmedlingen ska till regeringen och IAF redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att avhjälpa bristerna. När det gäller arbetslöshetskassorna får vi dessutom meddela erinringar och förelägga en arbetslöshetskassa att vidta åtgärder.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi bidrar även till att förtydliga regelverket genom yttranden till bland annat Högsta förvaltningsdomstolen.

Förord

Varje år granskar IAF arbetslöshetskassornas ekonomi. Dessutom granskar vi att årsredovisningarna följer regelverket och att arbetslöshetskassorna uppfyller vissa administrativa krav.

Granskningen har genomförts av Aime Eriksson, Håkan Nordström, Camilla Pettersson och Carina Wiksholm. Rapporten föredrogs av Håkan Nordström. Vid den slutliga beredningen av ärendet deltog Sara Bodemyr Fridell, Catrine Carlberg, Lorraine Davidsson och Claire Melin.

Enhetschefen för analysenheten har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 29 augusti 2023

Jessica Idbrant
Enhetschef

Håkan Nordström
Utredare

Sammanfattning

IAF granskar årligen arbetslöshetskassornas ekonomi, årsredovisningar och om de uppfyller regelverkets administrativa krav.

Stabil ekonomi 2022

Efter att pandemin hade ebbat ut kom andra händelser under 2022 att påverka arbetslöshetskassorna: Arbetslöshetskassorna råkade under slutet av året ut för en IT-incident som innebar att utbetalningarna av arbetslöshetsersättning blev fördröjda och satte IT-säkerhetsarbetet i fokus. Under året infördes också ett nytt ärendehanteringssystem hos samtliga arbetslöshetskassor som medförde förlängda väntetider.

Arbetslöshetskassornas ekonomi har ändå varit stabil. Ingen arbetslöshetskassa ändrade medlemsavgiften under 2022 och kostnaderna för finansieringsavgiften och administrationskostnaderna låg kvar på ungefär samma nivå som 2021.

Arbetslöshetskassornas totala intäkter uppgick till ungefär samma storlek som de totala kostnaderna vilket innebar att det totala egna kapitalet låg kvar på ungefär samma nivå som 2021.

Arbetslöshetskassorna följer regelverket för årsredovisningarna

IAF:s bedömning är att arbetslöshetskassorna sammantaget följer regelverket för årsredovisningarna. IAF har upptäckt få brister och uppmärksammat de berörda arbetslöshetskassorna på dessa så att de kan göra rätt i fortsättningen.

En del arbetslöshetskassor behöver förbättra de administrativa rutinerna

Arbetslöshetskassorna ska uppfylla vissa administrativa krav i regelverket. I likhet med tidigare år så har IAF upptäckt vissa brister när det gäller de administrativa rutinerna och påtalat detta för berörda arbetslöshetskassor.

Innehåll

Inledning	6
Arbetslöshetskassornas ekonomi.....	6
Oförändrade kostnader och intäkter.....	6
Diagram 1: Administrationskostnader per medlem 2022.....	7
Diagram 2: Administrationskostnader per ersättningstagare 2022.....	8
Diagram 3: Andel av medlemsavgifterna som finansierade finansieringsavgift respektive administrationskostnader och övriga kostnader.....	9
Resultat och eget kapital	9
Diagram 4: Kostnadstäckning i månader 2022.....	10
Arbetslöshetskassornas årsredovisningar.....	11
Administrativa krav	11
Slutsatser	12
Källor.....	13

1

Inledning

Som tidigare år har IAF granskat arbetslöshetskassornas ekonomi, årsredovisningar och om de uppfyller regelverkets administrativa krav. I granskningen har vi tittat på om arbetslöshetskassornas årsredovisningar följer IAF:s föreskrift (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor och hur arbetslöshetskassorna följer de administrativa krav som finns i föreskriften och i förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor.

2

Arbetslöshetskassornas ekonomi

I det här avsnittet redovisar vi vår granskning av arbetslöshetskassornas ekonomi.

Efter att pandemin hade ebbat ut kom andra händelser under 2022 att påverka arbetslöshetskassorna:

- Förberedelser för ökad arbetslöshet beroende på oron i omvärlden.
- En IT-incident under slutet av året som innebar att utbetalningen av arbetslöshetsersättning blev fördröjd. Incidenten kom också att sätta fokus på arbetslöshetskassornas IT-säkerhetsarbete.
- Problem med införandet av ett nytt IT-system som gjorde att väntetiderna ökade.

Trots dessa händelser var arbetslöshetskassornas ekonomi överlag stabil under 2022.

Oförändrade kostnader och intäkter

Granskningen visar att arbetslöshetskassornas totala administrationskostnader låg kvar på ungefär samma nivå 2022 som 2021, 1,9 miljarder kronor. Administrationskostnaderna omfattar framför allt kostnader för personal, it och lokaler.

Anställda på arbetslöshetskassorna

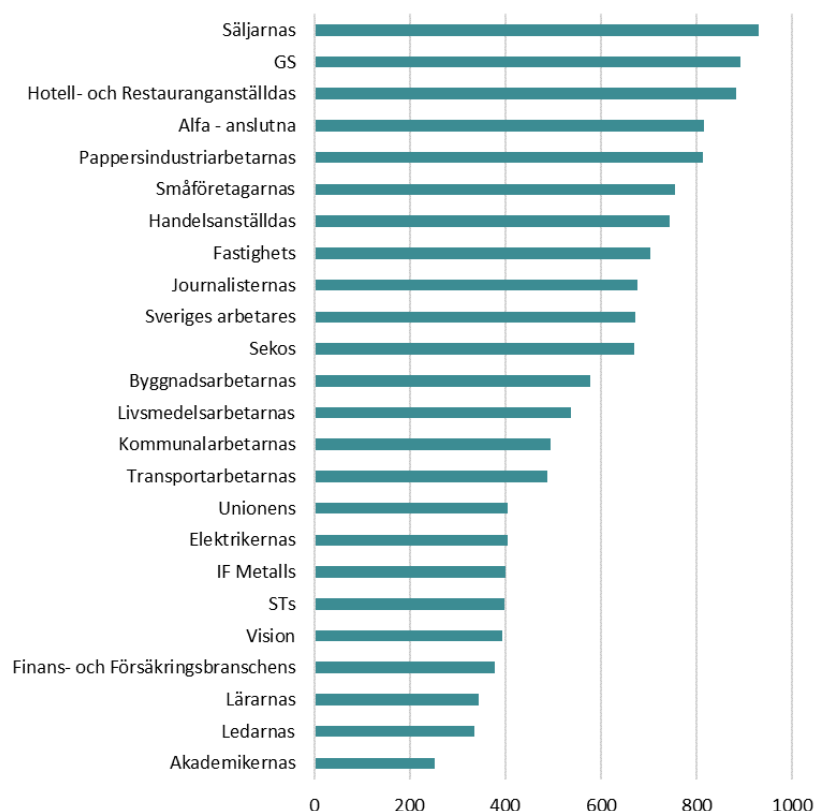
- Det var 1551 anställda på arbetslöshetskassorna 2022
- Det är 38 färre än 2021.
- 76 % var kvinnor, 24 % var män.

Det är fortsatt stora skillnader i administrationskostnader mellan arbetslöshetskassorna. Så har det varit under lång tid. Orsakerna till detta är bland annat olika sammansättningar av medlemskategorier (som andel medlemmar med svag förankring på arbetsmarknaden och andel deltidsarbetslösa) och hur

arbetslöshetskassorna väljer att organisera sig.¹ Även en hög arbetslöshetsnivå bland arbetslöshetskassornas medlemmar kan påverka storleken på administrationskostnaderna.²

Diagram 1 visar skillnaderna i administrationskostnader per medlem mellan arbetslöshetskassorna och diagram 2 visar skillnaderna i administrationskostnader per ersättningstagare.

Diagram 1: Administrationskostnader per medlem 2022

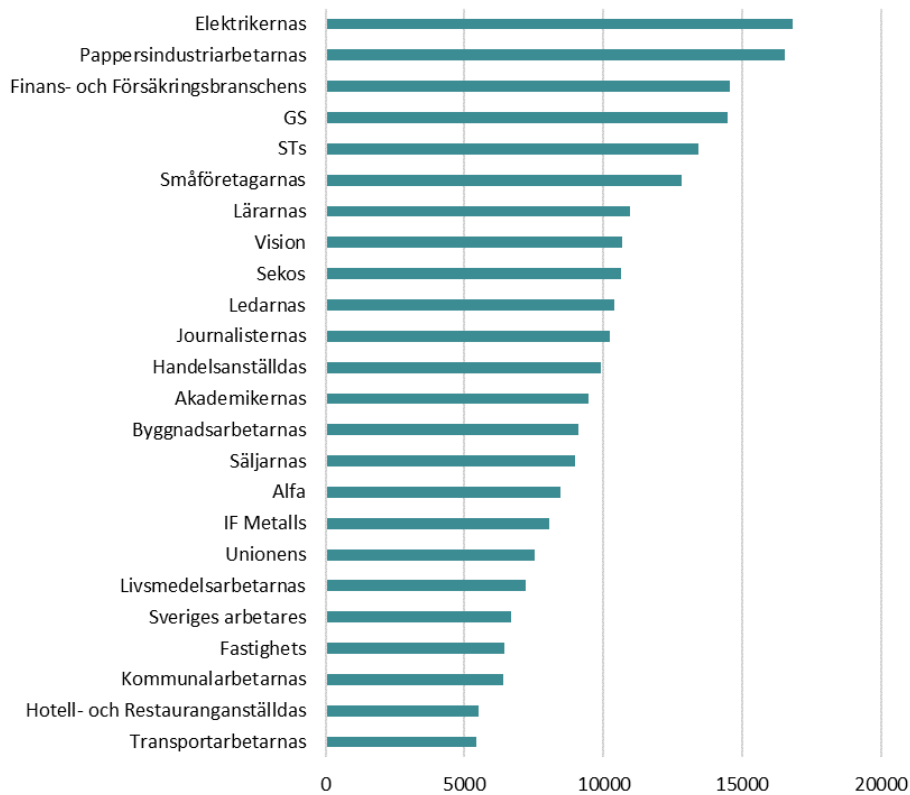
Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2022.

Högst administrationskostnad per medlem hade Säljarnas arbetslöshetskassa medan Akademikernas hade lägst.

¹ IAF 2016:27, Arbetslöshetskassornas administrationskostnader.

² Administrationskostnader per ersättningstagare finns i IAF:s statistikdatabas på IAF:s webbplats.

Diagram 2: Administrationskostnader per ersättningstagare 2022.

Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2022.

Elektrikernas och Pappersindustriarbetarnas arbetslöshetskassor hade högst administrationskostnader per ersättningstagare medan Transportarbetarnas och Hotell- och Restauranganställdas hade lägst.

Arbetslöshetskassornas kostnader för finansieringsavgiften³ ökade med 2,5 procent till 4,6 miljarder kronor 2022.

Arbetslöshetskassornas kostnader uppgick totalt till cirka 6,5 miljarder kronor 2022.⁴

Arbetslöshetskassornas intäkter kommer i huvudsak från medlemsavgifter. Utöver det har arbetslöshetskassorna också mindre intäkter från tillfälliga statliga bidrag⁵ och intäkter från värdepapper.

³ Finansieringsavgiftens storlek beror på antal medlemmar i arbetslöshetskassorna och nivån på den genomsnittligt utbetalade dagpenningen enligt inkomstbortfallsförsäkringen. 48 §, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

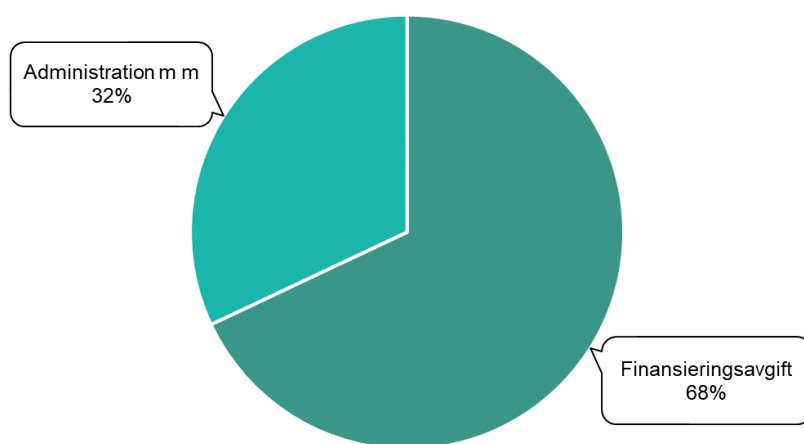
⁴ 2021 uppgick kostnaderna totalt till cirka 6,4 miljarder kronor.

⁵ Uppdrag till Arbetsförmedlingen att betala ut bidrag till arbetslöshetskassor för att stärka kontrollarbete. Regeringsbeslut A2022/00060.

Ingen arbetslöshetskassa ändrade medlemsavgiften under 2022 och den genomsnittliga medlemsavgiften var därför densamma som under 2021, 145 kronor per medlem och månad.

Diagram 2 visar hur stor del av medlemsavgifterna som finansierade kostnaderna för finansieringsavgiften respektive kostnader för administration och övriga kostnader. 68 procent av intäkterna från medlemsavgifterna gick till att täcka betalning av finansieringsavgift, och 32 procent gick till att täcka administrationskostnader och övriga kostnader.

Diagram 3: Andel av medlemsavgifterna som finansierade finansieringsavgift respektive administrationskostnader och övriga kostnader.

Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2022.

Resultat och eget kapital

Under 2022 redovisade 14 arbetslöshetskassor överskott medan 10 arbetslöshetskassor redovisade underskott. Sammantaget, för alla arbetslöshetskassor, blev överskottet 14,5 miljoner kronor. Detta resulterade i att arbetslöshetskassornas totala egna kapital låg kvar på ungefär samma nivå som 2021, totalt 2,3 miljarder kronor.⁶

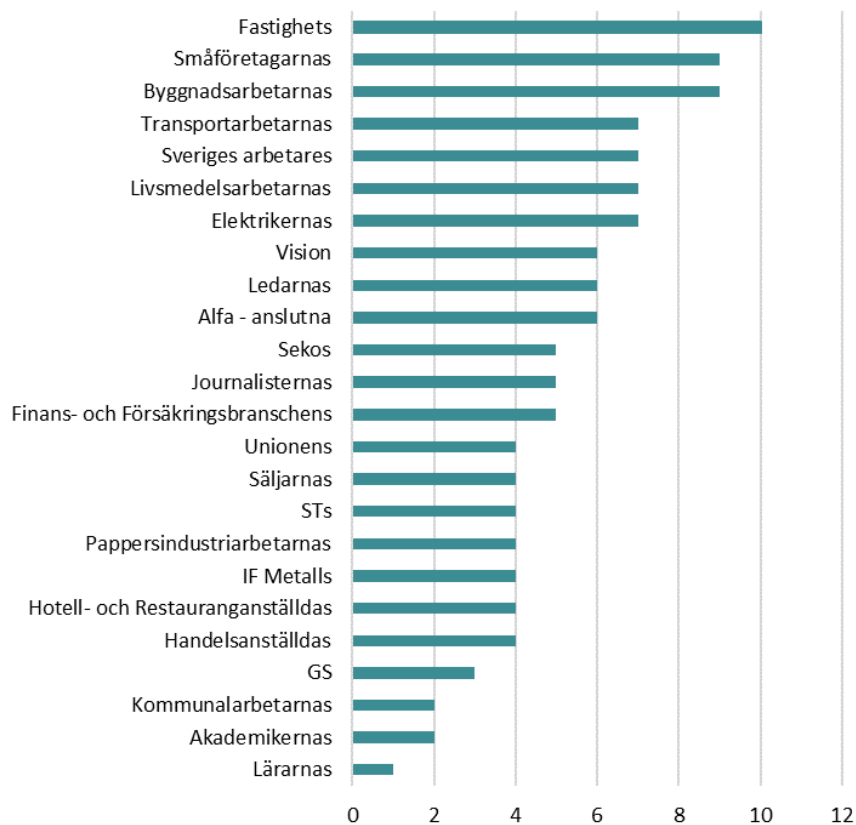
En arbetslöshetskassas inkomster som inte används för löpande utgifter under verksamhetsåret, ska användas för sådana utgifter följande verksamhetsår.⁷ IAF anser, med utgångspunkt från det, att huvudregeln är att en arbetslöshetskassa ska ha en nivå på det egna kapitalet som maximalt motsvarar 12 månaders kostnader.

⁶ 2021 uppgick det totala egna kapitalet till 2,2 miljarder kronor.

⁷ 44 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK).

Diagram 4 visar på stor variation av det egna kapitalets kostnadstäckning bland arbetslöshetskassorna.⁸

Diagram 4: Kostnadstäckning i månader 2022

Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2022.

Fastighets arbetslöshetskassa hade 2022 högst kostnadstäckning på 10 månader. Lärarnas arbetslöshetskassa hade lägst kostnadstäckning på 1 månad, följt av Akademikernas och Kommunalarbetarnas arbetslöshetskassor med en kostnadstäckning som motsvarade 2 månader.

Medianvärdet för kostnadstäckningen var 5 månader 2022 vilket är 1 månad längre än 2021.

I likhet med 2021 hade arbetslöshetskassorna bra soliditet⁹ även 2022. I genomsnitt uppgick soliditeten för samtliga arbetslöshetskassor till 79 procent.

⁸ Kostnadstäckningen visar hur många månader det egna kapitalet täcker administration, avgifter till staten och finansiella kostnader

⁹ Soliditet visar hur stor del av verksamhetens tillgångar som finansieras med eget kapital och därmed motsvarar arbetslöshetskassans betalningsförmåga på lång sikt.

Kassalikviditeten¹⁰ varierade i större utsträckning bland arbetslöshetskassorna, men var överlag bra och uppgick i genomsnitt till cirka 303 procent.

3

Arbetslöshetskassornas årsredovisningar

I det här avsnittet redovisar vi vår granskning av hur väl arbetslöshetskassorna uppfyller kraven i IAF:s föreskrifter (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor.

Få brister i årsredovisningarna

I likhet med tidigare år innehöll arbetslöshetskassornas årsredovisningar få brister. Tre arbetslöshetskassor kom in för sent med årsredovisningen. I övrigt visade granskningen endast på mindre brister som att någon post saknades i resultat- och balansräkningen.

Vi har uppmärksammat de berörda arbetslöshetskassorna på bristerna så att de kan göra rätt i fortsättningen.

4

Administrativa krav

I det här avsnittet redovisar vi hur väl arbetslöshetskassorna uppfyller andra administrativa krav i förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor och IAF:s föreskrift (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor.

Under 2022 var det 7 arbetslöshetskassor som helt uppfyllde de delar i föreskriften och förordningen som vi har granskat. Det innefattade att de redovisade antal medlemmar i tid enligt 9 § i föreskrifterna, att de betalade finansieringsavgiften i tid enligt 9 § i förordningen och att de lämnade in styrelseprotokollen i tid enligt 6 § i förordningen.

¹⁰ Kassalikviditet beräknas genom omsättningstillgångar i förhållande till kortfristiga skulder.

Övriga arbetslöshetskassor missade någon av de ovanstående delarna minst en gång under året.

Som 2021 var det styrelseprotokollen som var det vanligaste som arbetslöshetskassorna missade att lämna in i tid. 14 arbetslöshetskassor missade detta någon gång under 2022.

Arbetslöshetskassor som uppfyllde kraven

- Byggnadsarbetarnas
- Finans- och försäkringsbranschens
- Hotell och restauranganställdas
- Pappersindustriarbetarnas
- Sekos
- Småföretagarnas
- Sveriges Arbetares

Efter att vi har påmint arbetslöshetskassorna har de kommit in med, eller betalat vad de ska.

5

Slutsatser

I det här avsnittet redovisas IAF:s slutsatser.

I föregående års granskning av arbetslöshetskassornas ekonomi konstaterade IAF att arbetslöshetskassorna klarade ekonomin bra under 2021.

Arbetslöshetskassornas ekonomi är stabil

Även om arbetslöshetskassorna har haft ett arbetsamt år med it-säkerhetsincident, nytt handläggningssystem och långa väntetider så var ekonomin vid utgången av 2022 stabil för arbetslöshetskassorna överlag.

Arbetslöshetskassorna följer regelverket för årsredovisningarna men behöver förbättra vissa administrativa rutiner

Som IAF kunde konstatera även föregående år följer arbetslöshetskassorna regelverket om årsredovisningar. Några arbetslöshetskassor behöver dock förbättra sina administrativa rutiner vad gäller vissa administrativa krav i regelverket.

Källor

Föfattningar

Lagen (1997:236) om arbetslöshetskassor

Förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor

IAF:s föreskrift (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor

Övrigt

Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2022

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150-48 70 00
E-post: iaf@iaf.se
www.iaf.se